

transfer

VAKBLAD OVER INTERNATIONALISERING IN HET HOGER ONDERWIJS

Wat brengt het WK Zuid-Afrika?

nuffic

8

jaargang 17 | mei 2010

TON NIJHUIS VERWACHT VERDUBBELING AANTAL DUITSE STUDENTEN | UNIVERSITEITEN KWETSBAAR VOOR SPIONAGE | IDEALE INTERNATIONAL OFFICE BESTAAT NIET | COMMISSIE VEERMAN PLEIT VOOR OPWAARDERING HBO | STUDENTEN VEROVEREN EUROPESE STUDIEKEUZEMARKT

8

‘Duitse studenten kunnen economische winst opleveren’

Niet iedereen is enthousiast over de grote groepen Duitsers die in Nederland studeren. Onterecht, vindt Ton Nijhuis. Volgens de directeur van het Duitsland Instituut Amsterdam zijn de Duitse studenten een goudmijn waar meer gebruik van gemaakt moet worden. “Als zij straks met Nederland samenwerken, is dat enorme winst.”

12

Centraal of decentraal internationaliseren

HvA-lector internationalisering Hans de Wit adviseerde de Universiteit Leiden om het centrale international office op te heffen en de zaken decentraal te organiseren. De Hogeschool Arnhem en Nijmegen gaf hij juist het tegenovergestelde advies. Vreemd? Transfer zoekt het antwoord op de vraag wat nu de beste plaats is om internationaliseringsbeleid onder te brengen.

18

Commissie-Veerman wil sterker hbo

Het hbo moet worden versterkt en opgewaardeerd, schrijft de commissie-Veerman in haar rapport over de toekomstbestendigheid van het Nederlandse hogeronderwijsstelsel. Wat betekent dat in de praktijk? Ron Bormans, bestuursvoorzitter van de Hogeschool Arnhem-Nijmegen en lid van de commissie-Veerman, legt het uit.

22

Het WK en de ‘gewone’ Zuid-Afrikaan

Met hun plan om het WK voetbal in Zuid-Afrika aan te grijpen om voorlichting over aids te geven, wonnen vier studentes de MillenniumBattle 2010. Hun prijs: een week naar Zuid-Afrika, samen met hulporganisatie Cordaid, om de impact van het WK op de lokale bevolking te onderzoeken. Transfer reisde met de studentes mee.

En verder

- 2 Colofon en redactioneel
- 4 Nieuwsberichten
- 11 Universiteiten kwetsbaar voor spionage
- 16 Column Eun-mi Postma
- 17 Afscheid Louk Box
- 20 De expat
- 25 Vliegende Hollander
- 26 Duizend euro voor je eigen internationaliseringsproject
- 28 Het succes van Studyportals
- 31 Agenda

A photograph of four young women posing on a green soccer field inside a large, empty stadium. One woman is lying on the grass in the foreground, holding a soccer ball. The other three women are sitting or kneeling behind her. They are all smiling and wearing blue wristbands. The stadium seating is visible in the background under a clear blue sky.

Wat heeft de gewone Zuid-Afrikaan aan WK voetbal?

STUDENTEN OP
FACTFINDING MISSION
NAAR ZUID-AFRIKA

Maar liefst 77 teams deden mee aan de MillenniumBattle 2010, een Nederlands project om studenten uit het hoger onderwijs te betrekken bij ontwikkelingssamenwerking. De winnaars mochten een week naar Kaapstad om daar de impact van het WK voetbal op de lokale bevolking te onderzoeken. Transfer volgde de vier studentes op hun missie.

De temperatuur herinnert er ons nadrukkelijk aan dat we in het zuidelijkste puntje van Afrika zijn: 38 graden Celsius wijst het metertje in de bus. De airco lekt en we staan vast in het verkeer. “Allemaal de schuld van het WK”, moppert Charles Maisel, die zich graag ‘innovator in sociale projecten’ laat noemen. Alle wegen liggen open om de voetbalsupporters straks soepeltjes naar het Greenpoint Stadion te kunnen vervoeren. Weggegooid geld, vindt Charles. “Dertig biljoen rand! Hoeveel huizen kun je daarvan bouwen? Hoeveel HIV/Aidstesten kun je daarvan doen?” Charles is een voetballiefhebber, maar dit WK zal Zuid-Afrika sociaal en economisch alleen maar ellende brengen, voorspelt hij. Het is een speeltje voor de rijken.

We zijn op weg naar een rafelrand van Kaapstad. Het is dag twee van de *factfinding mission* van Maartje (24, development studies), Angela (24, holocaust en genocide studies), Simone (25, pedagogiek) en Loukie (25, development studies). Tot hun grote verrassing wonnen de vier studentes onder de naam *4 Inspiration* de finale van de MillenniumBattle 2010. Via dat onderwijsproject probeert de NCDO (Nederlandse Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling) studenten uit het hoger onderwijs te betrekken bij ontwikkelingssamenwerking.

Bus met tv-scherm

In de vierde – en tevens laatste – editie van de MillenniumBattle stond het WK voetbal in Zuid-Afrika centraal. Het plan van Maartje, Angela, Simone en Loukie om tijdens het WK met een gesponsorde bus met groot tv-scherm de rurale gebieden in te trekken, kon rekenen op applaus van de jury. Onder de titel *GOall Protected* willen de vier het toernooi aangrijpen om voorlichting te geven over aids en verandering in seksueel gedrag. Als prijz mochten ze een week naar Kaapstad met hulporganisatie Cordaid om een antwoord te vinden op de vraag wat het voetbaltoernooi betekent voor de economische en sociale ontwikkeling van Zuid-Afrika. En: in hoeverre het haalbaar is om aidsvoorlichting aan het WK te koppelen.

Charles zit in het reisprogramma vanwege het controversiële *HIV testing programme* dat hij met steun van Cordaid heeft opgezet. “Wat is het probleem bij HIV/Aids?”, vraagt hij retorisch aan de Nederlanders. “Er rust een taboe op testen. Slechts 10 procent van de Zuid-Afrikanen laat zich vrijwillig testen. Ik richt me op de andere 90 procent. Ik betaal ze als ze een aidstest doen. Dat werkt: ze staan in de rij!”

Charles toont zijn gelijk op een stoffig stukje niemandsland. Er staat een lange rij mannen voor de Tutu-Tester, een omgebouwde camper met drie kleine kamertjes waar verpleegsters bloed afnemen. De mannen worden geregistreerd met een digitale vingerafdruk.

Loukie is onder de indruk van het succes, maar twijfelt over de duurzaamheid van deze vorm van ontwikkelingshulp. “Uiteindelijk gaat het niet alleen om de test, maar toch ook om een verandering in hun seksuele gedrag?” Charles vindt dat een heilloze missie. “Ik registreer, ik test, ik haal resultaat.” Hij maakt er ook geen geheim van dat hij goed verdient aan dit project. “Met sponsors voor voedselbonnen en de verkoop van mijn registratiesoftware kan ik dit doen.”

Spagaat

We moeten verder. Er wacht een lunchafpraak met ambassadeur Rob de Vos in het nette deel van Kaapstad. Langs de N1 lijkt er geen eind te komen aan de huisjes die met plastic, hout, golfplaat en steen bij elkaar worden gehouden. In de verte blinkt, aan de voet van de Tafelberg, het veelbesproken Greenpoint Stadion waar Nederland op 24 juni tegen Kameroen speelt. Het stadion is symbool geworden voor de spagaat waarin Zuid-Afrika zich bevindt. Enerzijds heeft de regering beloofd het WK aan te grijpen voor sociale en economische vooruitgang, anderzijds wil Zuid-Afrika bewijzen dat het mee kan in de eisen van de wereldvoetbalbond FIFA.

Die zijn hoog, hebben de studenten ontdekt in hun vooronderzoek. Maartje: “De FIFA heeft weinig interesse voor de sociale kant van het evenement. De kaarten zijn duur, het stadion staat ver van de *townships* en lokale handel rond het stadion is aan banden gelegd.” Ook moeten de lokale NGO’s een flink deel

Zuid-Afrikanen in de rij voor een aids-test.

De vier studenten hadden in Zuid-Afrika een vol programma.

Foto's: Michiel de Ruiter

van hun budget inleveren om de overheid in staat te stellen dit WK te financieren, weet Angela. “Alleen in de stadions is al ruim een miljard euro geïnvesteerd.” De Nederlandse ambassade ruikt naar tropisch hardhout dat net in de boenwas is gezet. Op de lunchtafel liggen kerstservetten. “Prachtig plan”, juicht ambassadeur De Vos als Maartje het winnende millennium-project heeft gepresenteerd. “Maar”, waarschuwt hij, “dit WK is geen armoede- of aidsbestrijdingsproject. En de FIFA is geen hulporganisatie.” De Vos erkent dat aids en gebrekkig onderwijs Zuid-Afrika voor een enorm probleem stellen, maar heeft vooral oog voor de kansen die het WK biedt. “Er is de laatste drie jaar zo veel gebeurd. Er zijn 6.500 arbeiders opgeleid en aan het werk gezet in de bouw. Van die investeringen profiteert iedereen.”

“Dit WK is geen armoede- of aidsbestrijdingsproject en de FIFA is geen hulporganisatie”

Kluitjesvoetbal

De airco in het busje loopt op zijn laatste benen. In de bochten gutst het vocht eruit. We stoppen bij een sportveldje in Hanover Park, de township waar oud-Ajaciéd Benny McCarthy is opgegroeid. De Engelse Clare Barrel – lokaal beter bekend als ‘B’ – leidt er het project SCORE dat sport inzet als middel om ontwikkeling te bevorderen. Met steun van de FIFA organiseert SCORE tijdens het WK bijzondere activiteiten rond de kleine stadions. Maar genoeg gepraat, zegt ‘B’ na een introductie van twee minuten, het is tijd voor een potje voetbal! Pedagogiekstudente Simone slaakt een zucht van verlichting. “Concreet aan de slag met jongeren, heerlijk!”

Na een onooglijk wedstrijdje kluitjesvoetbal ontmoeten we de bevlogen SCORE-directeur Stefan Howells. In zijn sobere kantoor licht hij zijn missie toe. Kort gezegd is die: *changing lives through sports and building communities*. SCORE beschouwt het WK als een gegeven. “Er is veel kritiek mogelijk, maar wij grijpen het evenement aan om de kinderen uit de townships erbij te betrekken. Sport kan hier echt het

verschil maken. De kinderen die vandaag na school voetbaltrainingen volgen, zijn de trainers van morgen. En we boeken resultaat: 30 procent van onze vrijwilligers vindt een betaalde baan bij de overheid.”

Een paar dagen later lopen we in de township Philippi waar Danielle Manuel, een oud-SCORE-vrijwilliger, namens het stadsbestuur een rondleiding geeft in een strak gerenoveerd voetbalstadion. Loukie wil weten of hier tijdens het WK gevoetbald gaat worden. “Nee”, zegt Manuel. “Misschien gaat Italië hier twee keer trainen, maar de Italiaanse bond moet nog komen kijken of deze plek bevalt.” En daarna? “Dat weten we nog niet”, bekennt ze. “Er is eigenlijk geen club in de omgeving die dit stadion kan betalen.” De studenten kijken elkaar verbaasd aan.

Op de laatste avond van de *factfinding mission* staan we bovenop de Tafelberg. De oceaan plooit zich soepel om de spectaculaire rotskust, de lichtjes van Kaapstad bibberen in de avondwarmte. Na een propvolle week liggen de twee prangende vragen nog steeds op tafel. Wat betreft de eerste – wat is de erfenis van dit WK voor de lokale bevolking? – zijn er eigenlijk alleen maar meer vragen gerezen, zegt Angela. “De grote vraag is: wat noem je vooruitgang? Is dat het feit dat we nu in de file kunnen staan in Kaapstad? Of is dat de collectieve trots rond dit WK die we hier bij bijna iedereen hebben gevoeld?”

En *GOall Protected*? Dat project heeft nog steeds potentie, vinden de studenten. “We zouden aansluiting moeten zoeken bij een organisatie als SCORE”, vindt Loukie. Voor deze zomer lukt het niet om alles rond te krijgen. Maar in 2014 is er weer een WK, in Brazilië. Dat betekent nog vier jaar tijd voor een aangepast plan.

STEF VERHOEVEN